

Analiza i modelowanie przepływów w sieci Internet

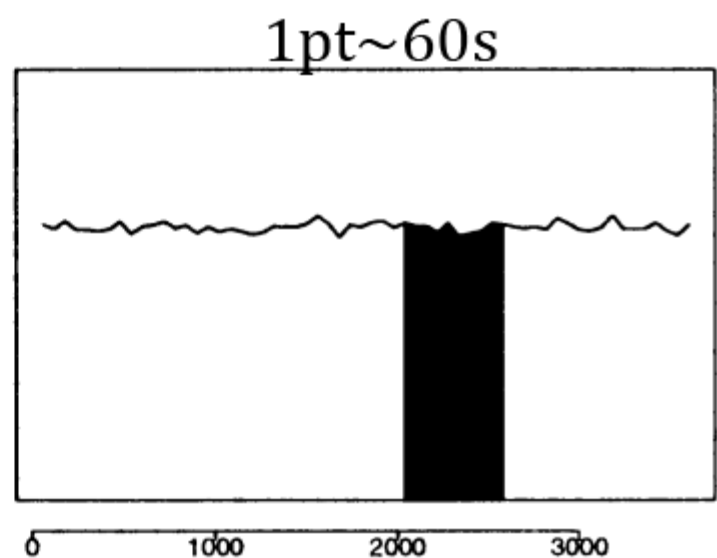
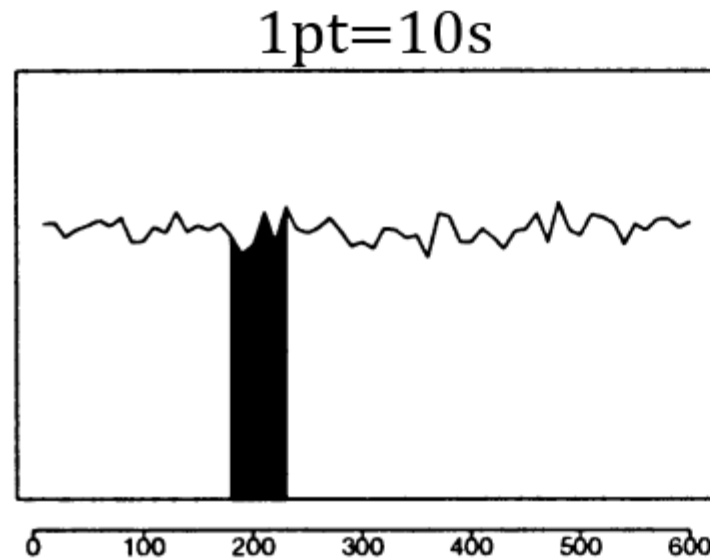
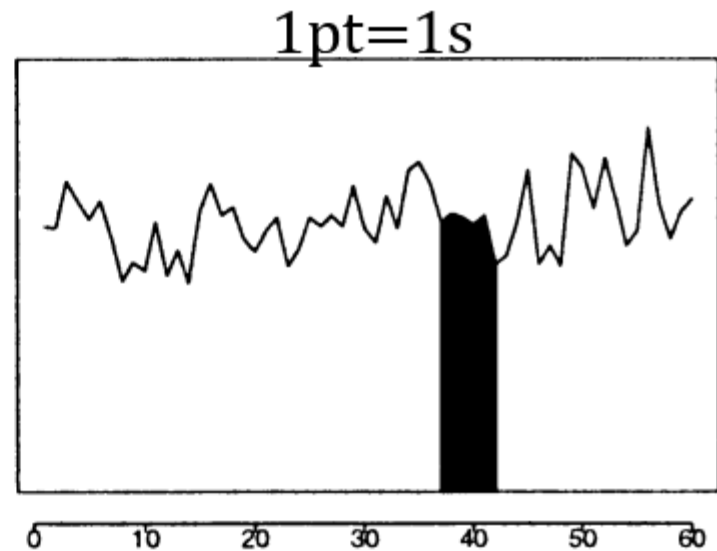
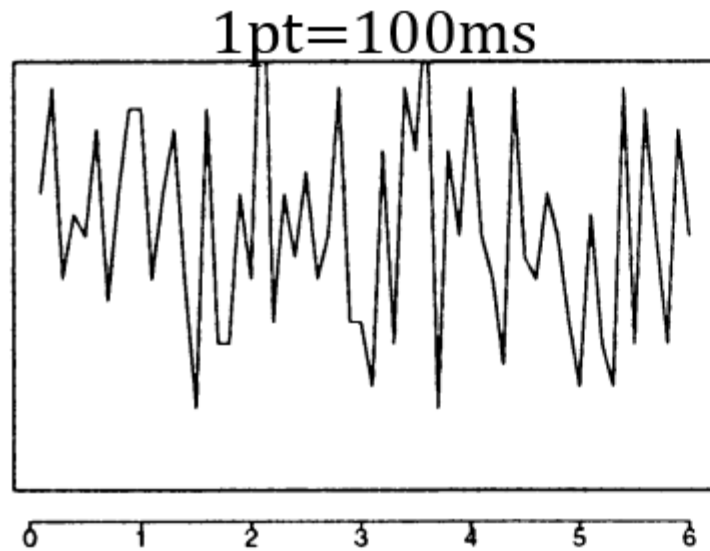
Andrzej Andrijew

Plan referatu

- Samopodobieństwo w sieci Internet
- Samopodobne procesy stochastyczne
- Metody sprawdzania samopodobieństwa
- Modelowanie przepływów w sieciach komputerowych

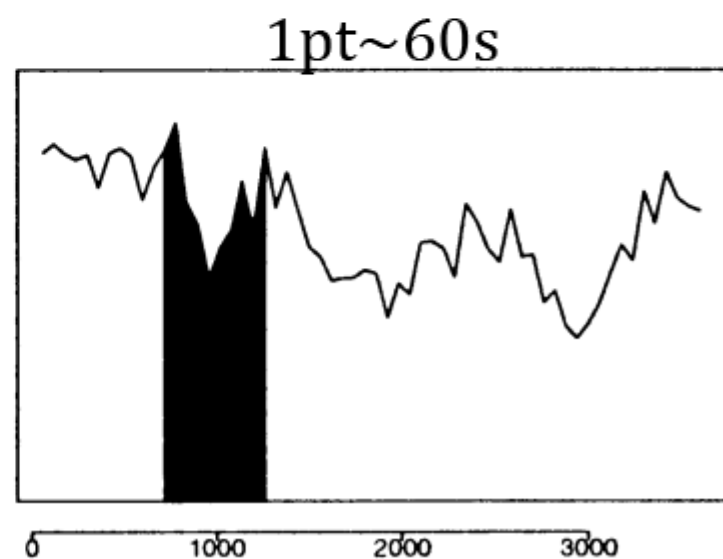
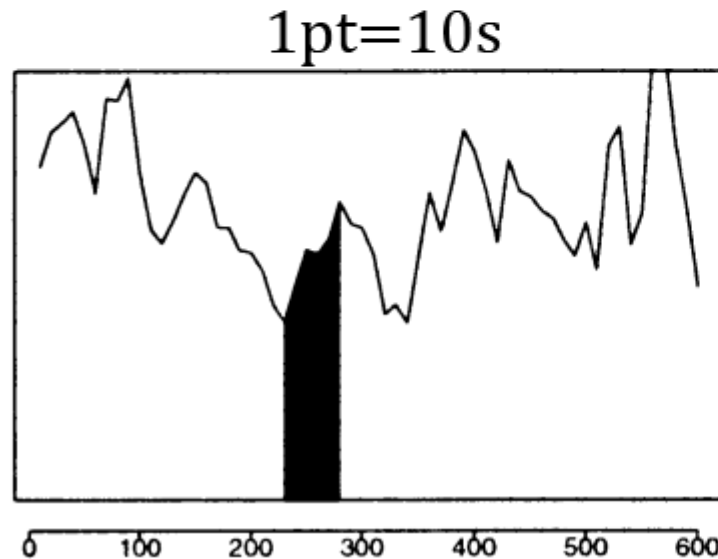
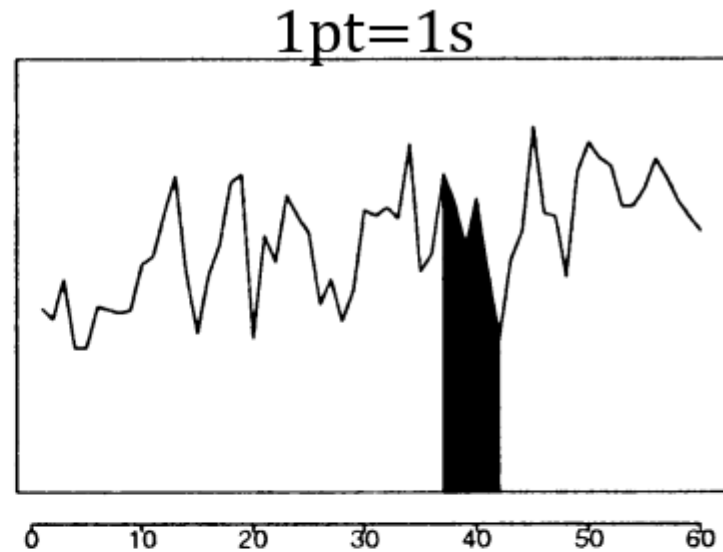
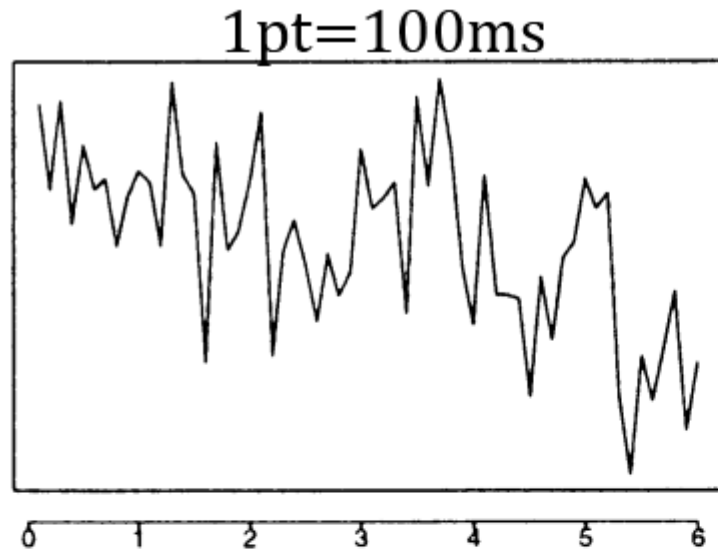
Samopodobieństwo w sieci Internet

Rys [1]

Samopodobieństwo w sieci Internet

Rys [1]

Samopodobne procesy stochastyczne

Rodzina zmiennych losowych $\{X(t), t \in \mathbb{R}\}$ jest samopodobnym procesem stochastycznym z parametrem samopodobieństwa $H > 0$

nazywanym wykładnikiem Hursta, jeśli zachodzi

$$\{X(at), t \in \mathbb{R}\} \stackrel{d}{=} \{a^H X(t), t \in \mathbb{R}\}$$

dla każdego $a > 0$.

Proces łącznych uśrednionych przyrostów

Dla danego procesu stacjonarnego $\{X_k, k \in \mathbb{Z}\}$ w szerszym sensie (wartość oczekiwana jest stała, autokowariancja zależy tylko i wyłącznie od różnicy w czasie) można zdefiniować proces $\{X_k^{(m)}, k \in \mathbb{Z}\}$ łącznych uśrednionych przyrostów jako

$$X_k^{(m)} = \frac{1}{m} \sum_{i=(k-1)m+1}^{km} X_i$$

Samopodobieństwo drugiego rzędu

Proces $\{X_k, k \in \mathbb{Z}\}$ jest asymptotycznie samopodobny w szerszym sensie z parametrem samopodobieństwa $0.5 < H < 1$ jeśli

$$\lim_{m \rightarrow \infty} C^{(m)}(k) = \frac{\sigma^2}{2} [(k+1)^{2H} - 2(k)^{2H} + (k-1)^{2H}]$$

dla każdego $k \geq 1$ oraz pewnego $\sigma > 0$, gdzie $C^{(m)}$ jest autokowariancją procesu łącznych przyrostów określonego na rozważanym procesie.

Samopodobieństwo drugiego rzędu i procesy H-sssi

- Procesy H-sssi

Proces ma stacjonarne przyrosty, jeśli

$$\begin{aligned} \{X(t + \Delta t) - X(\Delta t), t \in \mathbb{R}\} \\ = \{X(t) - X(0), t \in \mathbb{R}\} \end{aligned}$$

dla każdego $\Delta t \in \mathbb{R}$.

- Ułamkowe ruchy Browna *fBm* ($0 < H < 1$)
- Ułamkowy szum Gaussa *fGn*

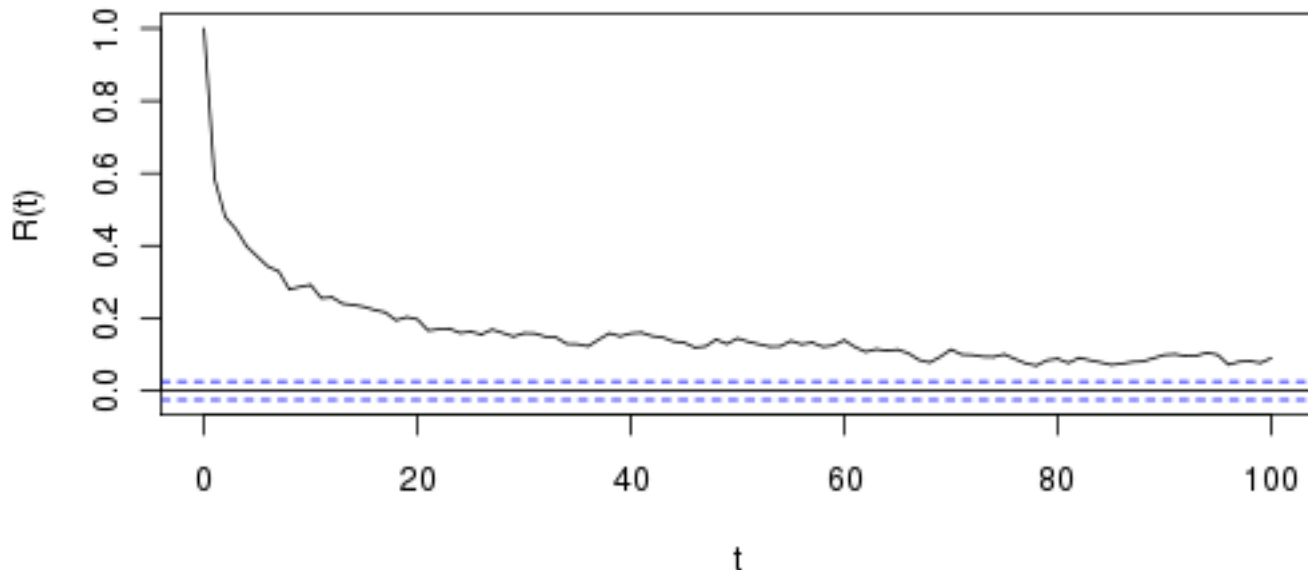
Własności związane z samopodobieństwem

- Długoterminowe zależności (tzw. procesy *LRD*)
- Wolno opadająca wariancja
- Dystrybuanta o własności ciężkich ogonów

Długoterminowe zależności

autokorelacje są dodatnie nawet dla dużych przesunięć, w szczególności istnieją takie $c_r > 0$ oraz $\alpha = 2 - 2H$, że zachodzi

$$\lim_{k \rightarrow \infty} \frac{R(k)}{c_r k^{-\alpha}} = 1$$

Długoterminowe zależności cd..

Funkcja gęstości widma mocy dla procesów dyskretnych

$$S(\omega) = \frac{1}{2\pi} \sum_{k=-\infty}^{\infty} R(k) e^{ik\omega},$$

$$\omega \in [-\pi, \pi], i = \sqrt{-1}$$

dla procesów LRD zachodzi przy $\omega \rightarrow 0$

$$S(\omega) \sim \frac{1}{|\omega|^{2H-1}}$$

Wolno opadająca wariancja

Dla procesu $\{X_k, k \in \mathbb{Z}\}$ oraz odpowiedniego $\{X_k^{(m)}, k \in \mathbb{Z}\}$ zachodzi

$$\sigma_{X^{(m)}}^2 \sim am^{2H-2}$$

przy odpowiednio dużych $m \rightarrow \infty$,
co pozwala rozróżnić procesy samopodobne od
procesów z krótkoterminowymi zależnościami
gdyż dla procesów *SRD* zachodzi

$$\sigma_{X^{(m)}}^2 \sim m^{-1}$$

Dystrybuanta o własności ciężkich ogonów

W przepływach w sieciach komputerowych charakterystyki związane z długością czasu trwania połączeń, czasów pomiędzy przybyciami pakietów, wielkości przesyłanych plików są związane z dystrybuantami o własności ciężkich ogonów.

Wykazano, że właśnie one odpowiadają między innymi za długoterminowe zależności przepływów w sieciach komputerowych.

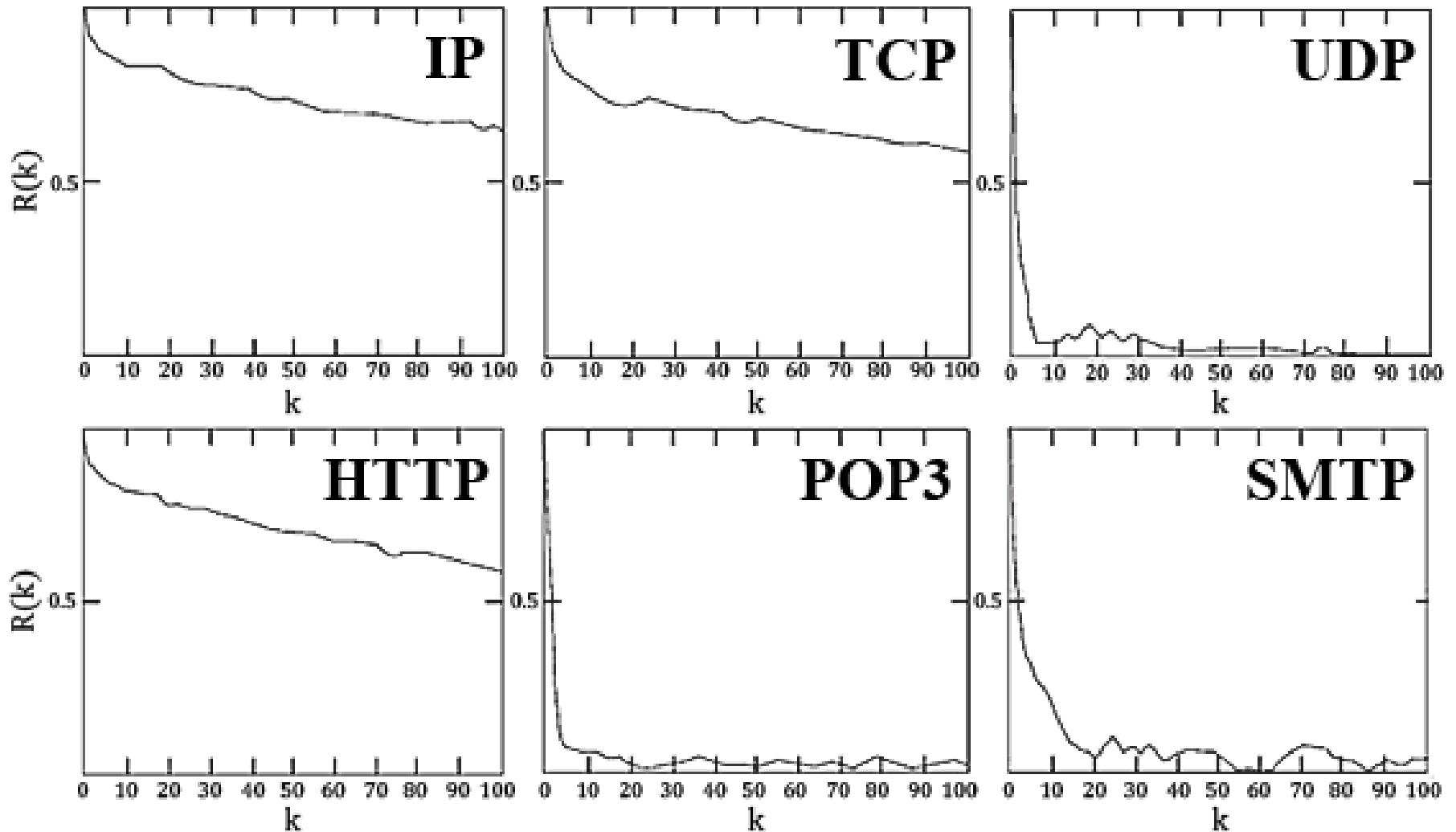
Samopodobieństwo przepływów cd ...

- Autokorelacja agregowanego strumienia

$$R_A(k) = \frac{1}{\sum_{i=1}^N \sigma_{A_i}^2} \sum_{i=1}^N \sigma_{A_i}^2 R_{A_i}(k)$$

Samopodobieństwo przepływów cd ...

Rys [2]

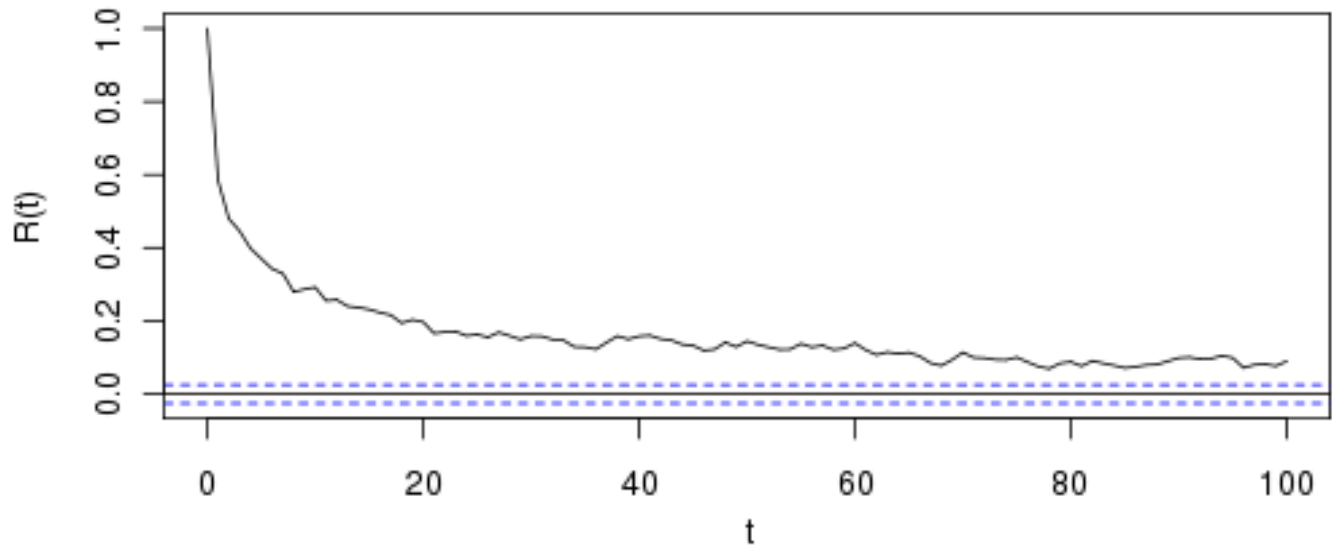
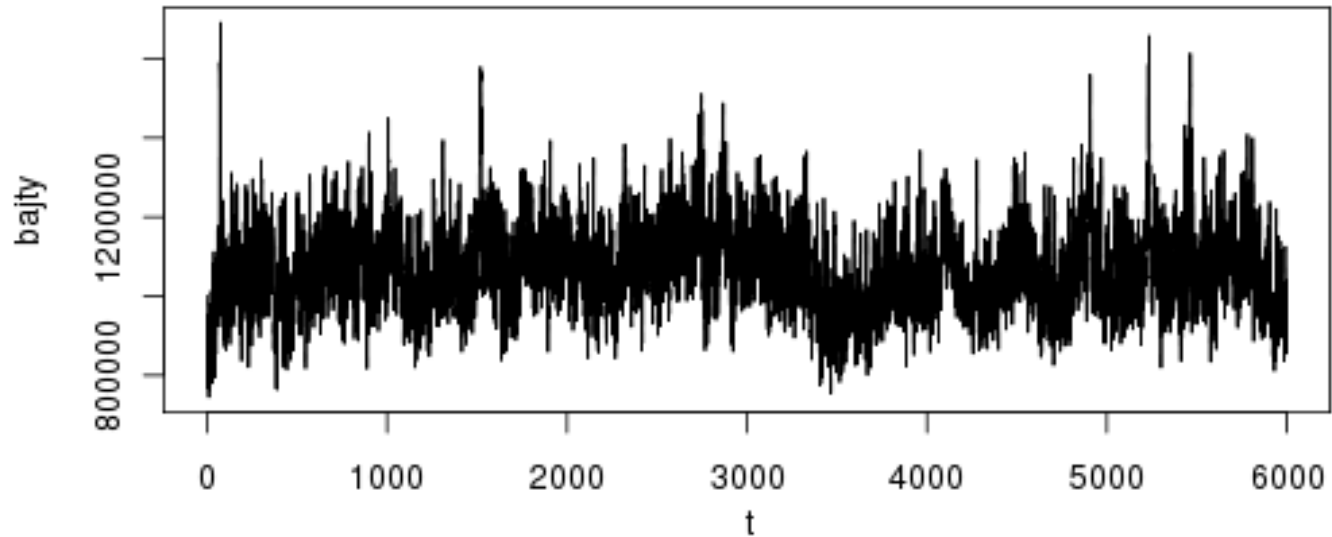

Badanie rzeczywistych przepływów

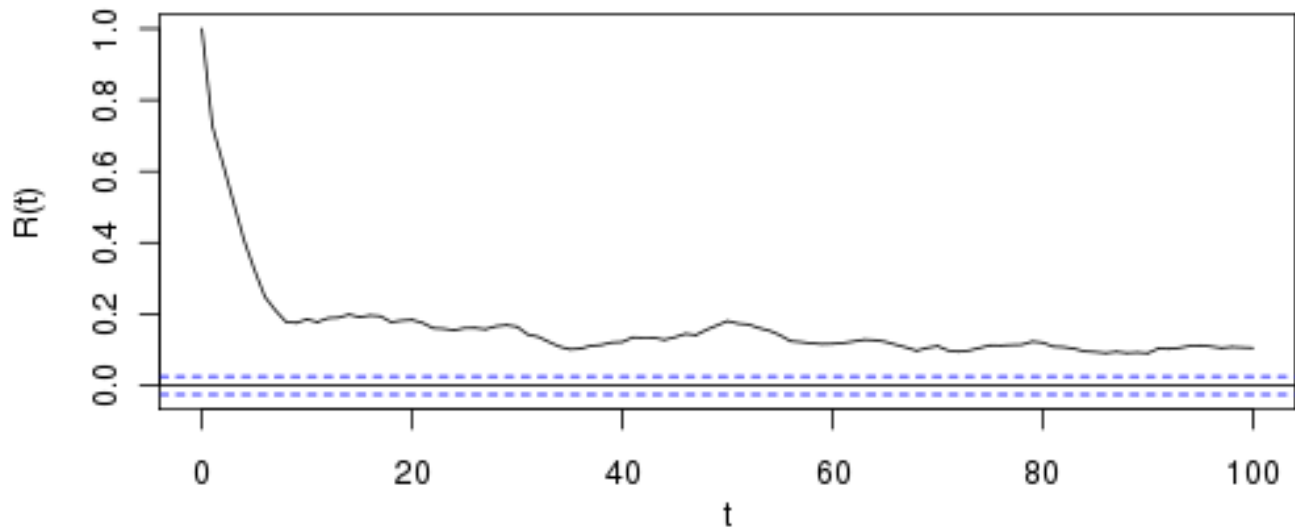
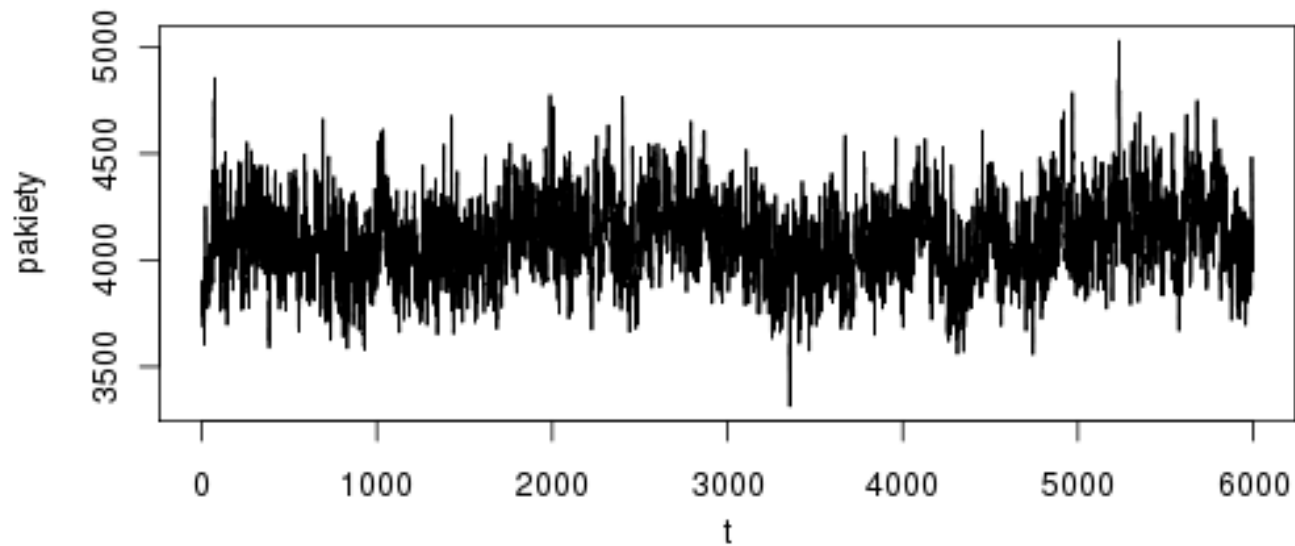
- Próbka z 20 kwietnia 2003 z jednego z serwerów na Uniwersytecie Carolina w Stanach Zjednoczonych
- Badanie ograniczone do zakresu pierwszych 10 minut
- Najmniejszy przedział czasowy to 100ms, próbka zawierała 24,5 mln pakietów

Badane przepływy

Badane przepływy

Badane przepływy

metoda	H - bajty	H - pakiety
wariancji	0,7999328	0,793038
R/S	0,7987437	0,799822
periodogram	0,9035105	0,7288805
falkowa	0,8297308	0,8300158

Źródła samopodobieństwa

- Zachowanie użytkowników sieci (np. preferencje wyboru dokumentów w sieci)
- Struktura przesyłanych danych (np. rozkład wielkości przesyłanych plików)
- Ograniczona przepustowość łącz
- Mechanizmy bezpośrednio powiązane z protokołami transmisji

Metody sprawdzania samopodobieństwa

- metody operujące w dziedzinie czasu
  - wykres wariancji
  - statystyka R/S
- metody operujące w dziedzinie częstotliwości
  - periodogram
  - analiza falkowa

Metoda wykresu wariacji

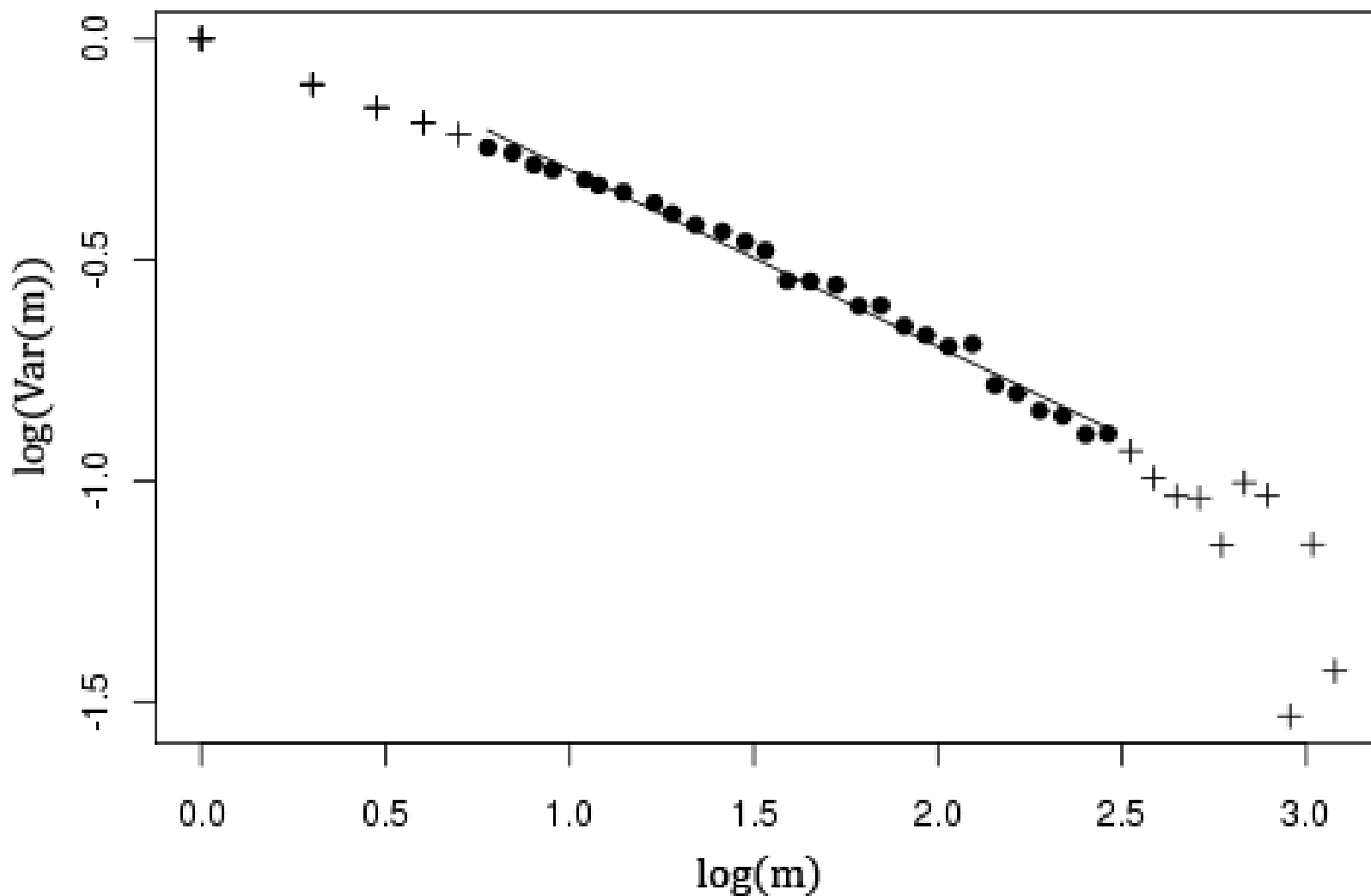
dla procesu samopodobnego zachodzi

$$\sigma_{X(m)}^2 \sim am^{2H-2}$$

skąd dalej

$$\log(\sigma_{X(m)}^2) \sim (2H - 2) \log(m) + \log(a)$$

Metoda wykresu wariancji cd...

Metoda statystyki R/S

dla zbioru n obserwacji $\{X_k, k \in \mathbb{Z}_+\}$ można zdefiniować

$$\frac{R(n)}{S(n)} = \frac{\max_{1 \leq i \leq n} \Delta_i - \min_{1 \leq i \leq n} \Delta_i}{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2}$$

gdzie

$$\Delta_k = \sum_{i=1}^k X_i - k\bar{X}, \quad \bar{X} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n X_i$$

Metoda statystyki R/S cd...

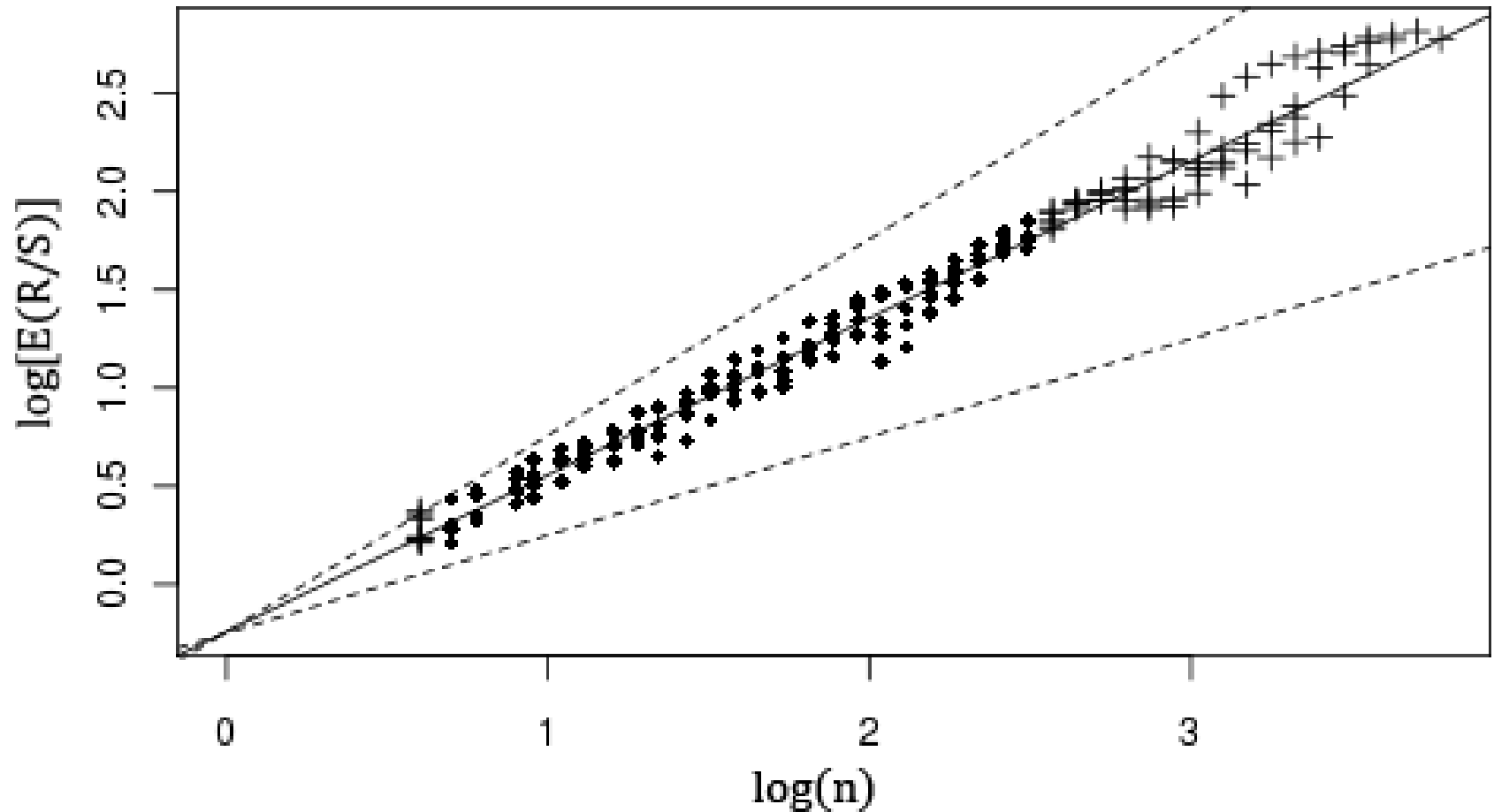
zachodzi

$$E \left[\frac{R(n)}{S(n)} \right] \sim cn^H$$

skąd dalej

$$\log \left(E \left[\frac{R(n)}{S(n)} \right] \right) \sim H \log(n) + \log(c)$$

Metoda statystyki R/S cd...

Metoda periodogramu

Periodogram ciągu obserwacji $\{X_k, k = 1, 2 \dots N\}$

$$I_N(\omega) = \frac{1}{2\pi N} \left| \sum_{k=1}^N X_k e^{jk\omega} \right|^2$$

przybliża funkcję gęstości widma mocy

$$S(\omega) = \frac{1}{2\pi} \sum_{k=-\infty}^{\infty} R(k) e^{ik\omega},$$

$$\omega \in [-\pi, \pi], i = \sqrt{-1}$$

Metoda periodogramu cd...

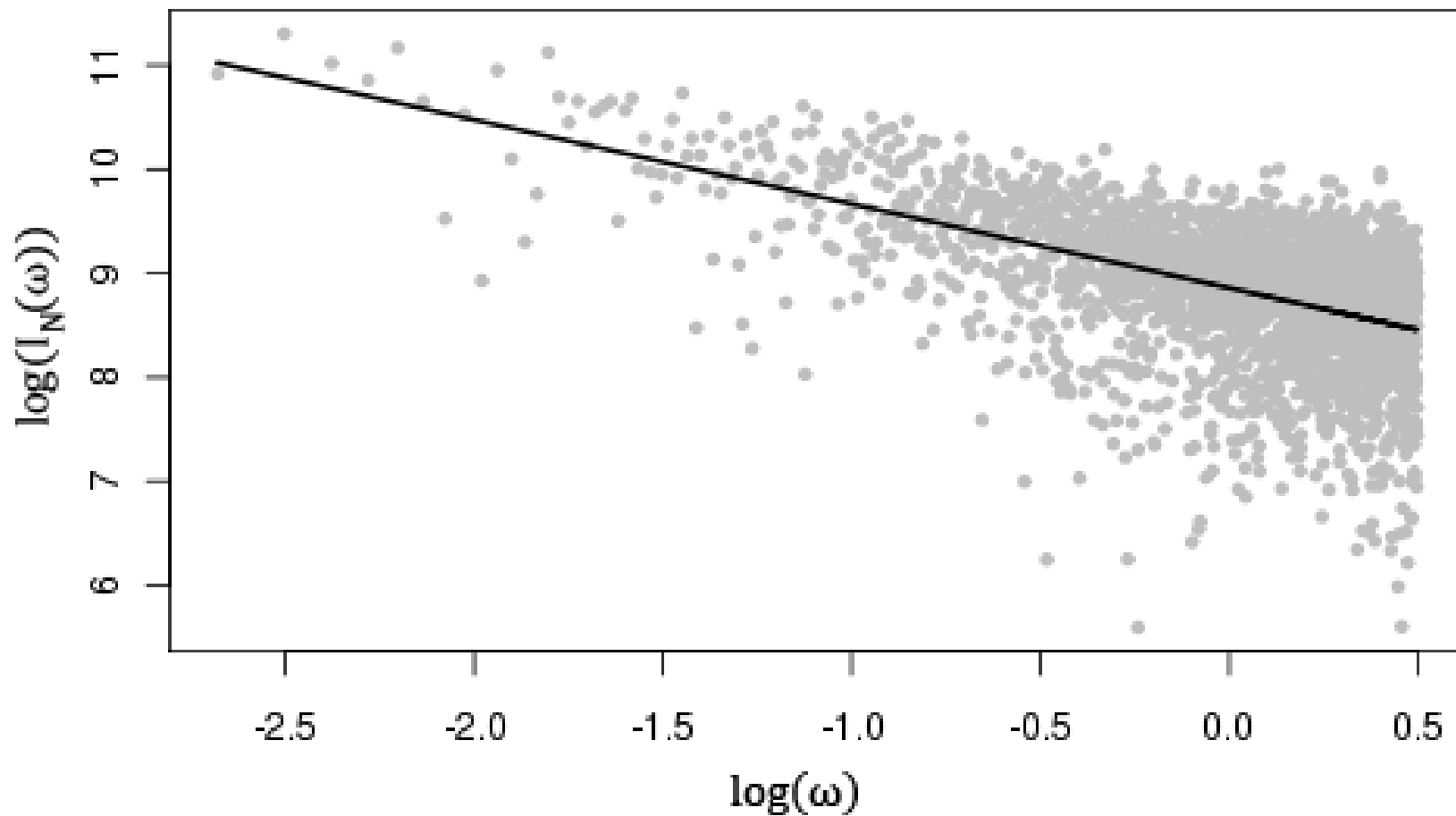
dla której przy $\omega \rightarrow 0$ zachodzi

$$S(\omega) \sim \omega^{1-2H}$$

skąd dalej

$$\log(I_N(\omega)) \sim (1 - 2H) \log \omega$$

Metoda periodogramu cd...

Zarys analizy falkowej

- Ciągła transformata falkowa

$$\{ T_X(a, t) = \langle X, \psi_{a,t} \rangle, a \in \mathbb{R}^+, t \in \mathbb{R} \}$$

$$\left\{ \psi_{a,t}(u) \equiv \frac{1}{\sqrt{a}} \psi_0 \left(\frac{u-t}{a} \right), a \right.$$

$$\left. \in \mathbb{R}^+, t \in \mathbb{R} \right\}$$

gdzie ψ_0 spełnia warunek dopuszczalności

$$\int_{-\infty}^{\infty} \psi_0(u) du = 0$$

Zarys analizy falkowej

- CWT jest przekształceniem odwracalnym

$$\begin{aligned} X(t) \\ = C_{\Psi} \iint T_X(a, \tau) \psi_{a,\tau}(t) \frac{da d\tau}{a^2} \end{aligned}$$

Gdyby rozważać $T_X(a, \tau)$ cała informacja zawarta jest w punktach (a, τ) półpłaszczyzny.

Można zatem przypuszczać, że można wybrać tylko pewien podzbiór tych punktów.

Zarys analizy falkowej cd ...

- Podstawa analizy wielorozdzielczej MRA

Wystarczy wziąć zbiór $(2^j, 2^j k)$, $j, k \in \mathbb{Z}$

i istnieją takie falki macierzyste ψ_0 , że zbiór

$$\{\psi_{j,k}(u) = 2^{-j/2} \psi_0(2^{-j/2} u - k), j, k \in \mathbb{Z}\}$$

tworzy bazę ortonormalną (Riesza) w $L^2(\mathbb{R})$

Zarys analizy falkowej cd...

- Dyskretna transformata falkowa DWT

$$\left\{ \left\{ a_X(j, k), k \in \mathbb{Z} \right\}, \left\{ d_X(j, k), j = 1, 2, \dots, J, k \in \mathbb{Z} \right\} \right\}$$

gdzie $a_X(j, k) = \langle X, \phi_{j,k} \rangle$ $d_X(j, k) = \langle X, \psi_{j,k} \rangle$

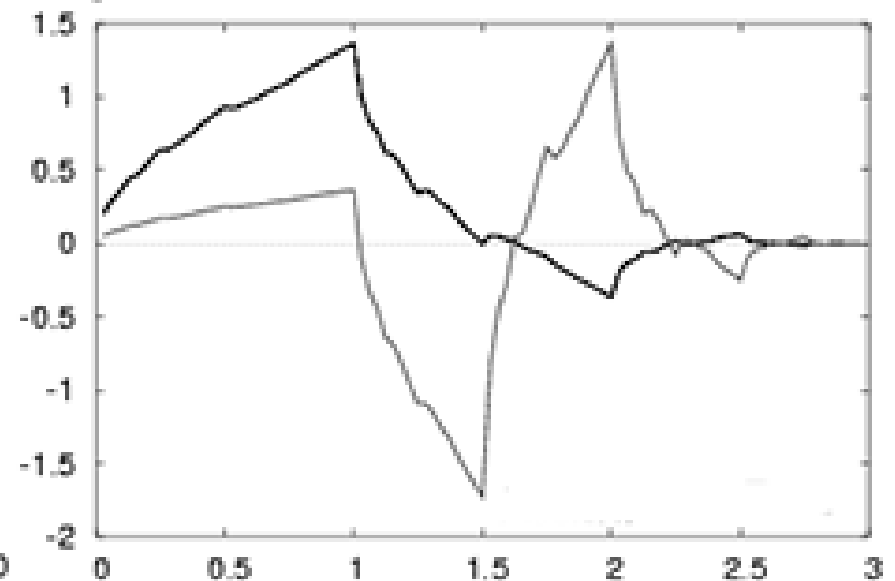
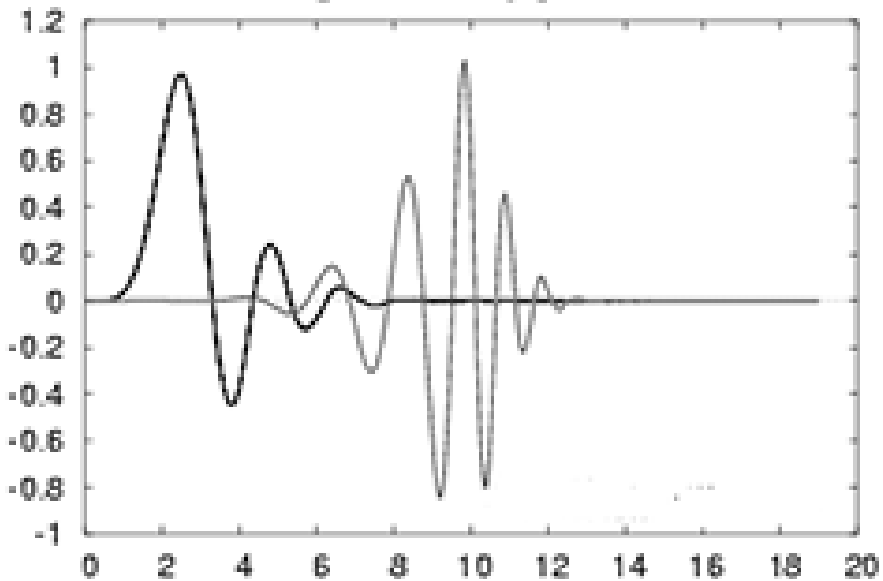
$$\left\{ \phi_{j,k}(u) = 2^{-j/2} \phi_0(2^{-j/2}u - k), k \in \mathbb{Z} \right\}$$

funkcja skalująca ϕ_0

Zarys analizy falkowej cd...

— funkcje skalujące

— odpowiadające im falki macierzyste

Metoda analizy falkowej

dla dyskretnej transformaty falkowej

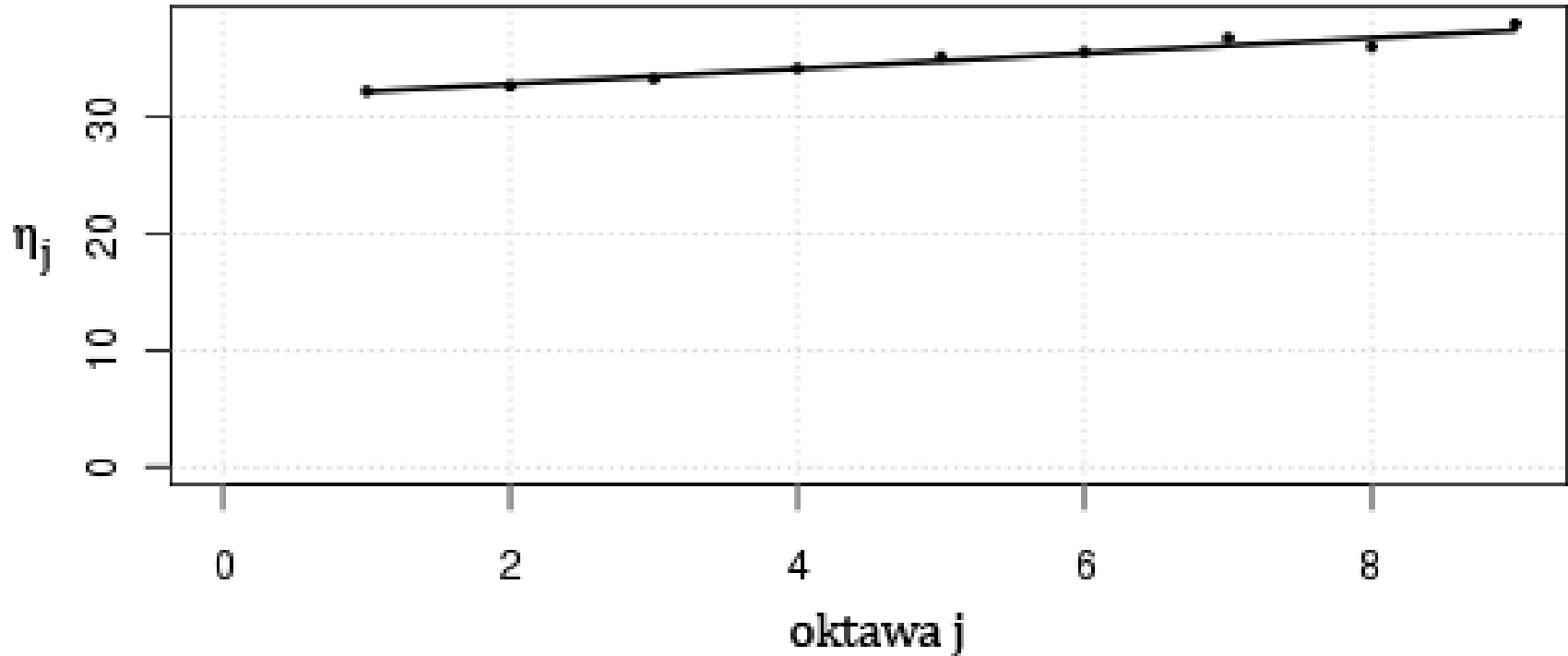
$$\eta_j = E[d_X(j, k)^2]$$

zachodzi

$$\log \eta_j \sim (2H - 1)j + c$$

gdzie $c = \log C(H, \psi_0)$ to pewna stała zależna od wybranej falki oraz od parametru Hursta.

Metoda analizy falkowej cd...

Modelowanie przepływów w sieciach komputerowych

- Model ON/OFF z rozkładem Pareto
- Model oparty o ułamkowy szum Gaussa fGn
- Model oparty o autoregresywne procesy FARIMA

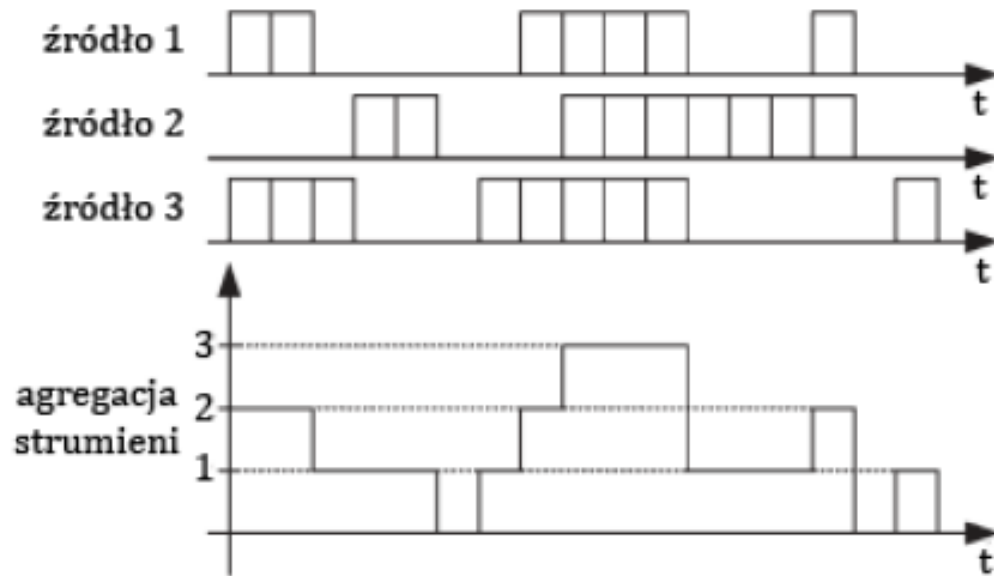
Model ON/OFF i przepływy głosu VoIP

- zachodzą długoterminowe zależności
- czasy trwania połączeń oraz czasy pomiędzy nawiązaniem połączeń są charakteryzowane są poprzez rozkłady Pareto postaci

$$F(x) = 1 - (\beta/x)^{-\alpha}$$

gdzie $\alpha > 1$ to parametr kształtu krzywej,
a β to parametr skali.

Model ON/OFF z rozkładem Pareto

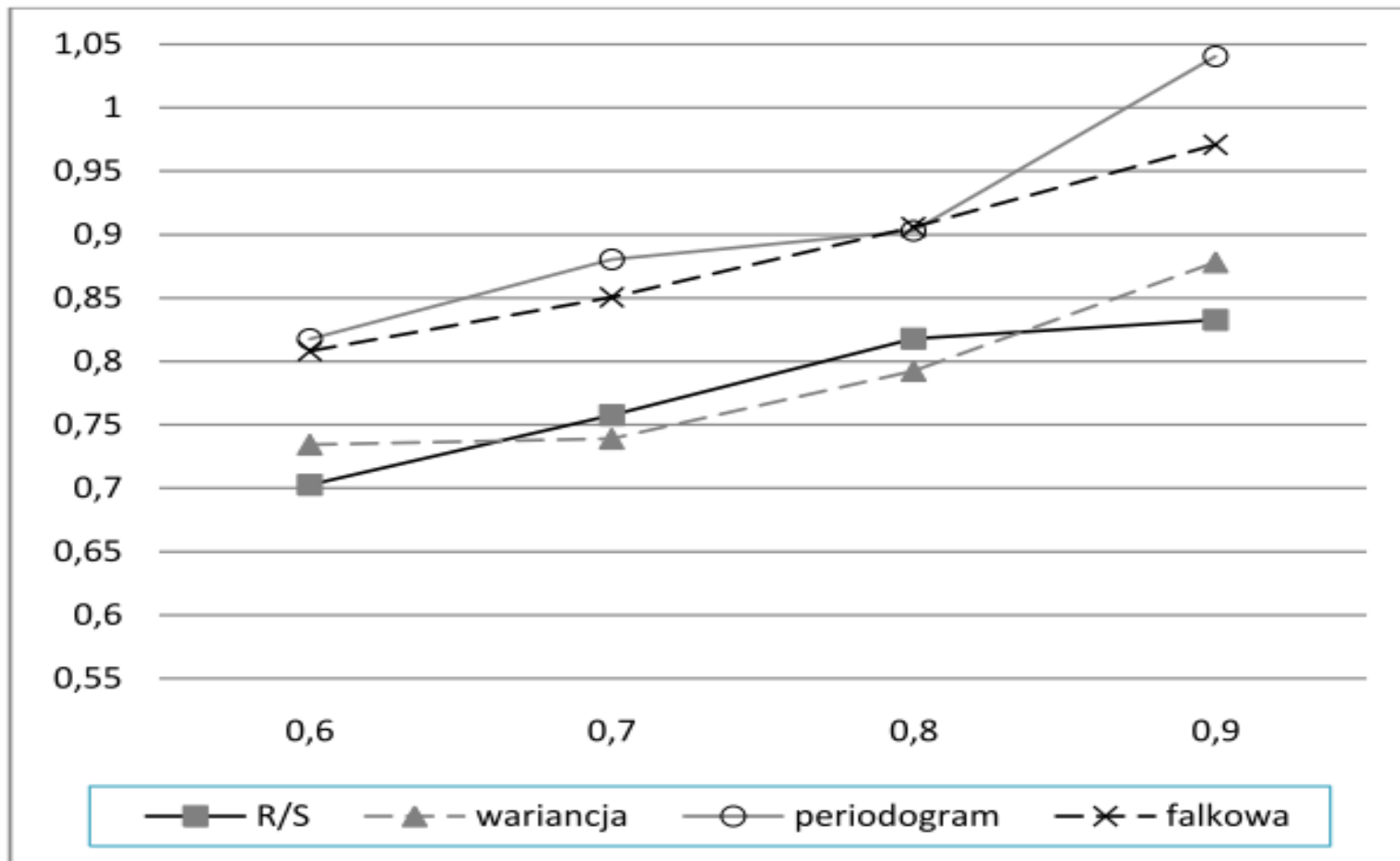

przy ilości agregowanych strumieni $N \rightarrow \infty$
zachodzi

$$H = \frac{3 - \alpha}{2}$$

Badanie modelu ON/OFF

H wyznaczone na podstawie próbek

H docelowe, określone przy generowaniu próbek

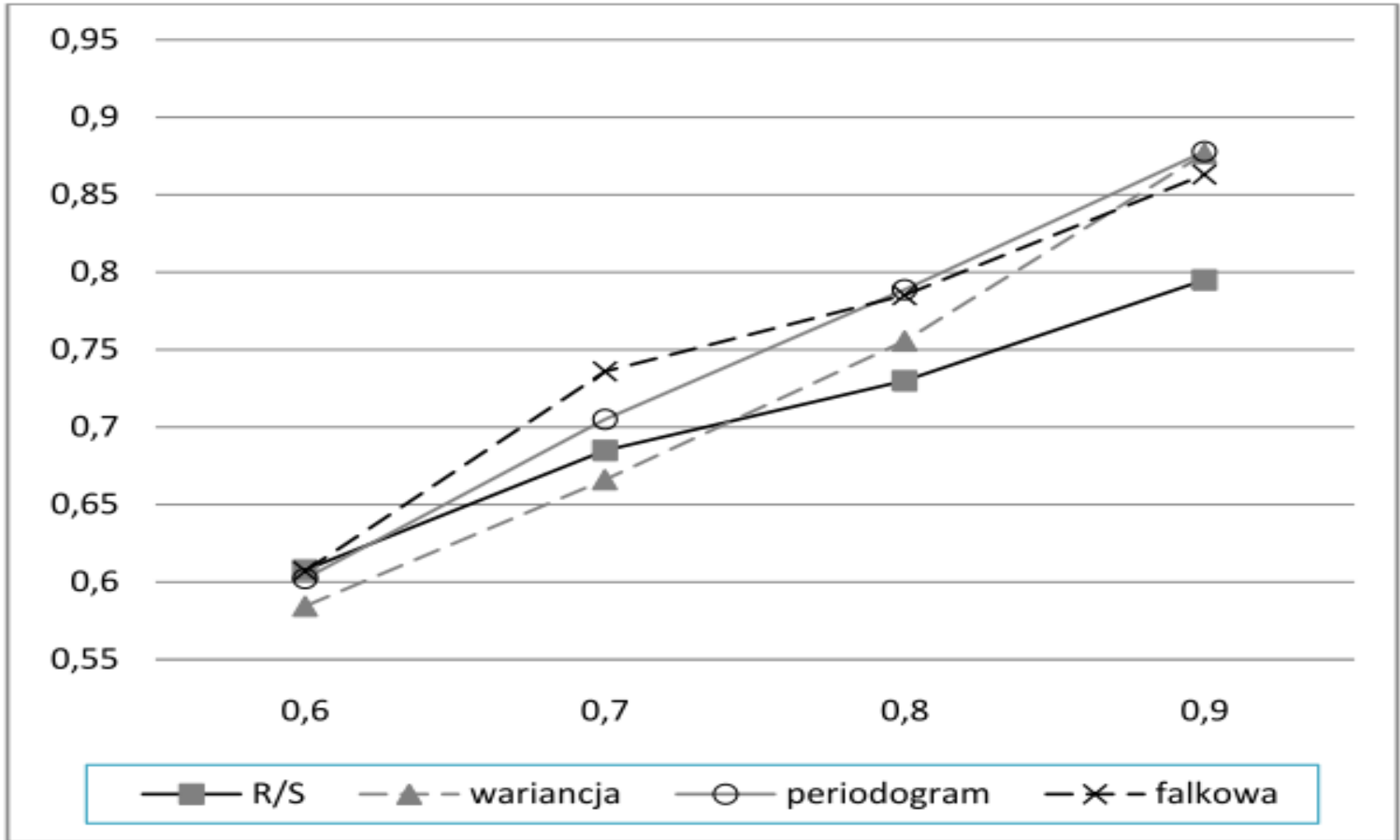

Model fGn i przepływy wideo VBR

- zachodzą długoterminowe zależności
- model oparty o ułamkowy szum Gaussa fGn
- generowanie ruchu bazuje na szybkiej transformacie Fouriera (FFT) powiązanej z funkcją gęstości widma mocy

Badanie metod 1

H wyznaczone na podstawie próbek

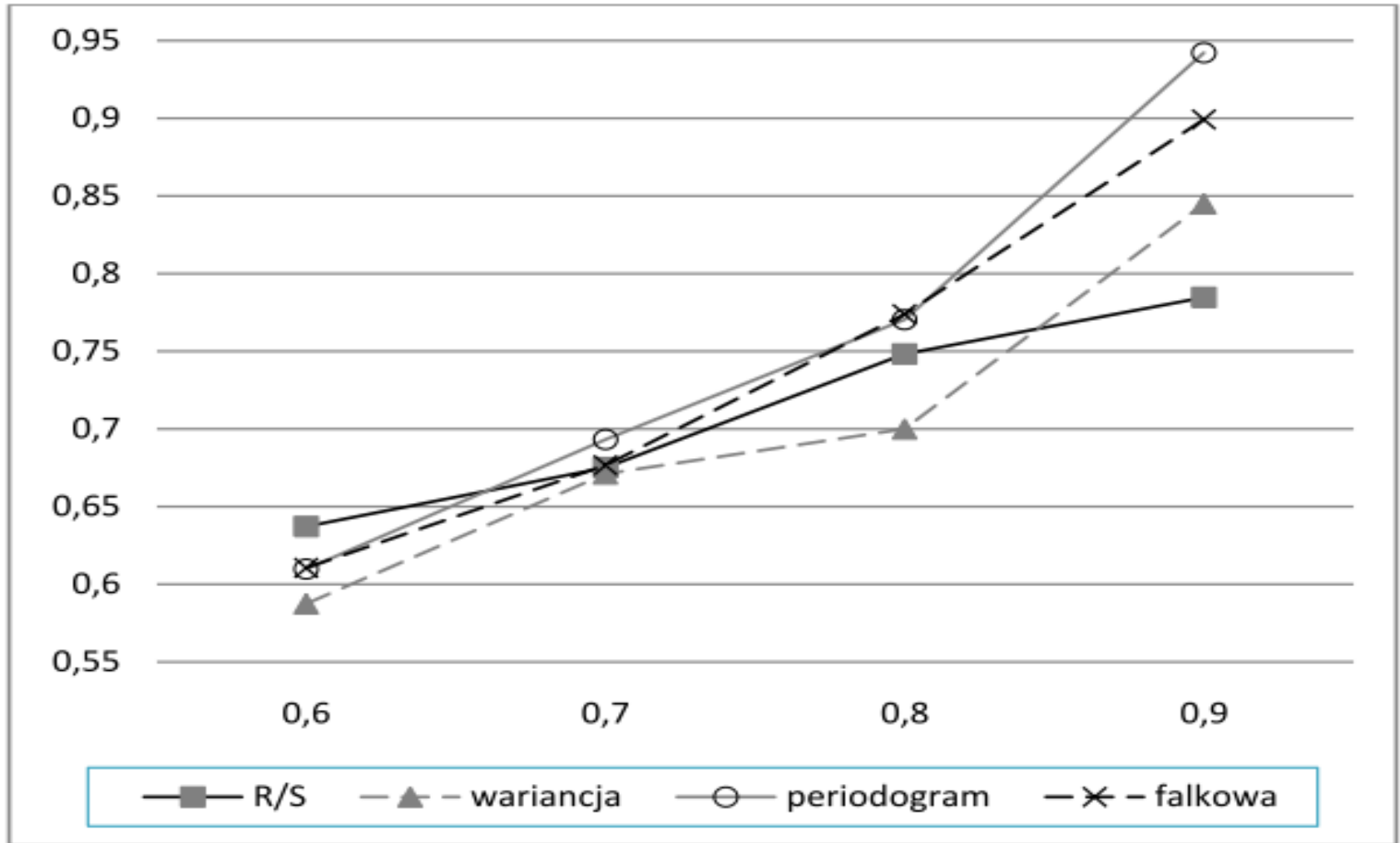
H docelowe, określone przy generowaniu próbek

Model FARIMA i przepływy WWWW

- zachodzą długoterminowe zależności
- model oparty o autoregresywne procesy FARIMA, które wyznaczają następną zmienną losową rekurencyjnie na podstawie poprzednio wyznaczonych

Badanie metod cd...

H wyznaczone na podstawie próbek

H docelowe, określone przy generowaniu próbek

Podsumowanie i sugestie na przyszłość

- przepływy w Internecie często charakteryzowane są poprzez długoterminowe zależności (mają własność samopodobieństwa) i dlatego można je modelować za pomocą rozważanych technik
- krok dalej – procesy multifraktalne i teoria kolejek
- nieskończone podzielne kaskady – rozwinięcie, które zawiera w sobie zarówno charakterystyki monofraktalne, jak i multifraktalne
- natychmiastowe zastosowanie rozważanych technik do aktualnych potrzeb, analiz oraz badań

Dziękuję za uwagę.

Wykorzystano rysunki z badań autora oraz odpowiednio oznaczone z publikacji:

- [1] Willinger, W.; Paxson, V., “Where Mathematics Meets the Internet,” *Notices of the AMS*, vol. 45, 1998, s. 961-970
- [2] Sheluhin, O. I; Smolskiy, S. M.; Osin, A. V., *Self-similar processes in telecommunications*, John Wiley & Sons Ltd, 2007